

ÎNCHEIERE

10 august 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Mocanu Serghei,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Mocanu Serghei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 aprilie 2016 prin care au fost respinse apelurile declarat de către Mocanu Serghei și Ministerul Justiției al Republicii Moldova și menținută hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 16 octombrie 2015, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 27 iulie 2015, Mocanu Serghei a depus cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că la 16 mai 2007 Judecătoria Botanica mun. Chișinău a emis o hotărîre privind încasarea în beneficiul său de la Varinschii Iurie a sumelor de 5500 dolari SUA și 1000 lei.

Susține că 16 martie 2011 a înaintat documentul executoriu spre executare silită la executorul judecătorec Romaliischi Maxim.

Însă, pînă în prezent titlu executoriu nu este executat integral, deși au trecut mai mult de 50 de luni.

Consideră că neexecutarea hotărîrii se datorează exclusiv inacțiunilor executorului judecătorec, care nu o execută, deși, există mai multe bunuri imobile și mobile în proprietatea debitorului Varinschii Iurie care pot fi urmărite întru executarea hotărîrii sus menționate.

Solicită constatarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii emise de Judecătoria Botanica mun. Chișinău din 16 mai 2007 privind încasarea de la debitorul Varinschii Iurie în beneficiul său a sumelor de 5500 dolari SUA și 1000 lei

și încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul său cu titlu de prejudiciu moral a sumei de 2700 euro.

Prin hotărârea Judecătoria Buiucani mun. Chișinău din 16 octombrie 2015, acțiunea a fost admisă parțial fiind constatată încălcarea dreptului subiectiv al lui Mocanu Serghei la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, manifestată prin neexecutarea în perioada 16 martie 2011-27 iulie 2015 a hotărârii nr. 2-718/07 emisă de Judecătoria Botanica mun. Chișinău la 16 mai 2007 și s-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Mocanu Serghei suma de 8000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 aprilie 2016, au fost respinse apelurile declarate de către Mocanu Serghei și Ministerul Justiției al RM și menținută hotărârea primei instanțe.

În motivarea deciziei, instanța de apel a invocat prevederile art. 1 alin. (1) și alin. (2), art. 2, art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, care reglementează dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, examinarea unor astfel de pricini și sarcina probațiunii, și care indică că orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului. Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului. În urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Iar, cu referire la normele citate și în coraport cu materialele pricinii, instanța de apel a reținut că prima instanță corect a concluzionat despre necesitatea admiterii parțiale a acțiunii privind constatarea încălcării dreptului la executarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare, deoarece durata procedurii nu a fost condiționată de particularitățile documentului executoriu sau de eventuala complexitate a executării silite, dar de totala și inexplicabila lipsă de activitate a executorului judecătoresc în perioada mai 2011 - 27 iulie 2015, or, sistemul de executare al Republicii Moldova, nu a oferit creditorului Mocanu Serghei un arsenal juridic adecvat și suficient pentru a asigura executarea documentului executoriu, având loc o încălcare a dreptului subiectiv al reclamantului-apelant la executare în termeni rezonabili a hotărârii Judecătoria Botanica, mun. Chișinău din 16 mai 2007.

La 13 iunie 2016, Mocanu Serghei a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel solicitînd admiterea acestuia, casarea parțială a hotărîrii primei instanțe și deciziei instanței de apel în partea încasării prejudiciului moral, modificînd cuantumul prejudiciului moral încasat din contul bugetului de stat în beneficiul său de la suma de 8000 lei pînă la suma de 2700 euro.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel considerînd-o neîntemeiată în partea cuantumului prejudiciului moral încasat, fiind pasibilă de casare.

Astfel, menționează că instanțele judecătorești la judecarea cauzei au interpretat și au aplicat greșit normele de drept material, invocînd prevederile art. 432 alin. (2) lit. a), lit. b), lit. c) CPC.

Totodată, menționează că instanțele ilegal au respins parțial cerința privind încasarea prejudiciului moral fără a ține cont de prevederile art. 2 alin. (6) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.

În acest sens, insistă că pentru un termen aproximativ de 60 de luni de neexecutare, pornind de la prevederile sus enunțate în coroborare cu prevederile art. 1398, art. 1422, art. 1423 din Codul civil, instanța de fond urma să încaseze din contul bugetului de stat cu titlu de prejudiciu moral, integral toată suma solicitată din cererea de chemare în judecată, adică 2 700 euro.

Afirmă că aprecierea prejudiciului moral se face în raport cu miza pentru reclamant, comportamentul părților, bună/reaua-credință, durata neexecutării.

Relevă că obligatoriu se va lua în considerare principiul general al echității și suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de către Curtea Europeană în spețele similare.

Iar, sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama dînsului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luîndu-se în considerație argumentele ambelor părți în proces și excluzîndu-se pretenții excesive și vădit exagerate.

De altfel, susține că din analiza jurisprudenței CEDO în cazurile de neexecutare, se constată că mărimea acestuia este de aproximativ de 600 euro pentru 12 luni de întîrziere și cîte 300 euro pentru fiecare perioadă următoare de 6 luni de întîrziere.

Susține că la stabilirea cuantumului prejudiciului moral instanța de fond urma să se conducă de practica Curții Europene pentru Drepturile Omului și recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 6, care indică că pentru fiecare an de întîrziere a executării unei hotărîri judecătorești, instanța urmează a încasa cu titlu de prejudiciu moral suma de 600 de euro.

Consideră că instanțele de judecată au încălcat dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, deoarece scopul de bază a unei justiții îl constituie satisfacerea echitabilă a drepturilor omului în cadru unui proces judiciar, astfel repararea unei păgubi urmează a fi egală cu cheltuielile suportate pentru remedierea pagubei cauzate.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La caz, se constată că copia deciziei instanței de apel din 21 aprilie 2016, a fost expediată în adresa recurentului Mocanu Serghei la data de 23 mai 2016, fapt ce se confirmă prin scrisoare de însoțire nr. 19016-4 (f. d. 115).

Astfel instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 13 iunie 2016, în termen.

Examinînd temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Mocanu Serghei este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Mocanu Serghei nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificîndu-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe cînd în recursul declarat de către Mocanu Serghei asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Mocanu Serghei ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Mocanu Serghei se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Ion Druță